

Vicariaat Onderwijs

Jaarverslag 2022

vzw VicOG (Vicariaat Onderwijs Bisdom Gent)

Ondernemingsnummer: 0408.197.972

Sint-Baafshuis
Biezekapelstraat 2
9000 Gent

www.vicog.be
vicariaatgent@katholiekonderwijs.vlaanderen

Inhoud

Voorwoord	3
Het vicariaat onderwijs in 2022: continuïteit en vernieuwing	5
Wie zijn we?	5
Wie is wie?	7
Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)	7
Team Vicariaat	8
Prioriteiten in de werking	9
Dienst Identiteit	9
Godsdienstinspectie	10
Dienst Grootstedenbeleid	12
Dienst Schoolbesturen	12
Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)	16
Jaarrekening	16

Voorwoord

2022 zal de geschiedenisboeken ingaan als een jaar van crisis: de impact van de coronapandemie, de inval in Oekraïne, de explosie van de energieprijzen en de torenhoge inflatie, de stijgende armoede en de klimaatproblematiek zorgen voor een wijdverspreid gevoel van angst en onzekerheid.

In een geglobaliseerde wereld is de wereld steeds meer ons dorp en ons dorp steeds meer de wereld. In onze scholen stroomt, letterlijk en figuurlijk, de hele wereld samen. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat 2022 ook voor onderwijs een bijzonder uitdagend jaar was.

De coronapandemie zorgde voor een stroomversnelling aan digitale kennis en vaardigheden op school, voor veel wendbaarheid en flexibiliteit, maar soms ook voor overbelasting bij leerlingen en leerkrachten. De leervertraging door corona, de dalende resultaten in internationale tests, het steeds acutere lerarentekort, de groeiende diversiteit, de armoedeproblematiek zorgen voor hoogspanning, niet alleen in de politiek, maar in de eerste plaats in vele scholen en leraarskamers.

In die moeilijke omstandigheden ervaren leraren bovendien veel onzekerheid over eindtermen, minimumdoelen, nieuwe lessentabellen en leerplannen. Directies en bestuurders worstelen ondertussen om de school financieel gezond te houden in tijden van dalende werkingsmiddelen en stijgende onkosten en infrastructuurnoden. De uitdagingen zijn groot, maar ook de inzet, gedrevenheid en creativiteit van wie in onderwijs werkzaam is, is enorm. Als ik te gast mag zijn in scholen, valt het me telkens weer op hoe – ondanks alle moeilijkheden – leerlingen uitgedaagd, gestimuleerd, begeleid en omarmd worden, vanuit het besef dat zij de toekomst van de wereld zijn.

Voormalig Chrysler CEO Lee Iacocca formuleerde het treffend: *"In een volkomen rationele samenleving zouden de besten van ons ernaar streven om leraar te zijn en de rest van ons zou genoeg moeten nemen met iets minder, omdat het doorgeven van de beschaving van de ene generatie op de andere de hoogste eer en de hoogste verantwoordelijkheid zou moeten zijn die iemand zou kunnen hebben."*

Laat ons als samenleving de lat hoog leggen voor onderwijs, voor leraren, directies en begeleiding. Laat ons als samenleving en beleidsverantwoordelijken vooral hoog inzetten op het respect, de waardering en de ondersteuning van al wie in onderwijs actief is. Waardering uit zich in het vertrouwen en de vrijheid die leraren krijgen om hun kennis door te geven vanuit hun deskundigheid en passie. Waardering uit zich in het vrijmaken van voldoende middelen zodat leraren, schoolteams en besturen in de best mogelijke omstandigheden kunnen werken aan de vorming van kinderen en jongeren, de volwassenen van morgen.

Onze waardering en dankbaarheid voor uw inzet als leraar, directeur, begeleider of bestuurder groeit jaar na jaar. We drukken ze niet alleen uit in woorden, maar we proberen ze ook dag na dag gestalte te geven in een degelijke ondersteuning vanuit het vicariaat, de vicariale diensten en de regionale pedagogische begeleiding. Dicht bij de werkvloer ondersteunen we u graag op allerlei vlak: van het implementeren van nieuwe leerplannen tot het ondersteunen bij de opmaak van een financieel of infrastructureel meerjarenplan, van het mee vorm geven van het schooleigen opvoedingsproject tot het organiseren van netwerkomenten om expertise en ervaring te delen.

Gelukkig verdween corona in 2022 naar de achtergrond en kregen we de kans om weer volop in te zetten op nabijheid en ontmoeting. Zo houden we de vinger aan de pols van wat er leeft in onze regio. We vertolken uw bekommernissen en suggesties binnen onze netwerkorganisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen en via die weg ook bij de overheid. We leggen de brug tussen kerk en onderwijs. Samen met u zijn we begaan met de kwaliteit van het godsdienstonderwijs en met de zoektocht hoe katholieke scholen in een diverse en meerstemmige wereld gist in het deeg van de samenleving kunnen zijn. In 2020 legden we samen met het bestuursorgaan van het vicariaat een traject af om vanuit kernwaarden te komen tot prioriteiten in onze werking ten dienste van de katholieke scholen in de komende jaren (2020-2024). Als kernwaarden definieerden we:

dienstbaar zijn door professionele ondersteuning, verbinden en draaischijf zijn tussen partners, de belangen van de katholieke scholen in het bisdom Gent intern en extern behartigen, de vertegenwoordiging van het katholiek onderwijs binnen ons bisdom opnemen en de scholen inspireren en begeleiden om hun christelijke identiteit op een hedendaagse manier vorm te geven. Deze kernwaarden vormden ook in 2022 de rode draad doorheen onze vicariale werking, in opdracht van bisschop Lode Van Hecke en in nauwe samenwerking met de diensten van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

In het jaarverslag dat voor u ligt, kan u lezen hoe onze medewerkers de kernwaarden en prioriteiten het voorbije jaar vertaalden in hun dienstverlening. We wensen u veel leesgenot en onze deur staat altijd voor u open, in deze uitdagende tijden meer dan ooit.

Lieve Van Daele
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs

Het vicariaat onderwijs in 2022: continuïteit en vernieuwing

Wie zijn we?

Het vicariaat onderwijs is een dienst van de bisschop van Gent. Volgens het canoniek recht is de bisschop eindverantwoordelijke voor het katholiek onderwijs in zijn bisdom. Deze verantwoordelijkheid delegeert hij naar de bisschoppelijk gedelegeerde van onderwijs en de medewerkers van het vicariaat die in verbinding met de andere diocesane diensten en in nauwe samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen een ondersteunende werking uitbouwen voor scholen en schoolbesturen.

De zorg voor de identiteit van het katholiek onderwijs en de kwaliteit van het godsdienstonderwijs

De christelijke identiteit van het katholiek onderwijs ligt ons als vicariaat uiteraard nauw aan het hart. Het is de opdracht van elke medewerker en van de identiteitsbegeleider in het bijzonder om zowel intern als extern in te zetten op professionalisering en enthousiasmering over dit thema dat de bestaansgrond is van onze werking als katholiek onderwijs. Ook de kwaliteit van het godsdienstonderwijs, zowel in de katholieke scholen als in het officieel onderwijs, is een belangrijke zorg die gedragen wordt door de adviseurs-inspecteurs Rooms-katholieke godsdienst van ons bisdom. De bisschoppelijk gedelegeerde is als lid van de Erkende Instantie nauw betrokken bij hun werking.

Gastheer voor de pedagogische begeleiding regio Oost-Vlaanderen

Het vicariaat is niet alleen gastheer voor de godsdienstinspectie, maar ook voor de regionale pedagogische begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het voorziet in voldoende bureel- en vergaderruimte, maar vooral ook in een verbindende context zodat de ondersteuning van scholen maximaal afgestemd is en indien mogelijk zinvol samen opgenomen wordt.

De draaischijf van het vicariaat

Het wekelijks vicariaal overleg op maandagnamiddag is het forum voor informatiedeling en gecoördineerde acties. Naast de bisschoppelijk gedelegeerde maken de regiocoördinator van de pedagogische begeleiding, de anker besturenwerking, de stafmedewerker grootstedenbeleid, de identiteitsbegeleider, de coördinerend godsdienstinspecteur en de directeur Onderwijspatrimonium Bisdom Gent deel uit van dit coördinerend overleg dat de brug slaat tussen de diensten onderling, de diensten van het bisdom Gent en die van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Het vicariaat als plek van verbinding tussen onderwijsverantwoordelijken

Het vicariaat is bij uitstek een plek van verbinding. We brengen onderwijsverantwoordelijken (intern en extern) samen, voor ontmoeting en lerende netwerken, voor reflectie en inspiratie. Dat kan intern gaan om een herdenkingsmoment voor overledenen, een inspirerende start van het nieuwe jaar, een gezellige afsluiter van het werkjaar, een uitwisselingsmoment tussen de onderwijsmedewerkers van de verschillende bisdommen of een ontmoetingsmoment met de bisschop en de medewerkers van de andere diocesane diensten.

Het vicariaat is ook initiatiefnemer voor een halfjaarlijks netwerkmoment met de verantwoordelijken van het katholiek hoger en universitair onderwijs in het bisdom Gent. We zijn bisschop Lode dankbaar dat hij ons daarvoor – als gewaardeerde en geïnteresseerde deelnemer aan deze gedachtewisseling – ontvangt in het bisschopshuis. Agendapunten waren o.a. het lerarentekort, diversiteit in de leraarskamer, de brug van secundair naar hoger onderwijs en actualiteit allerhande. Uit dit overleg resulteerde reeds de deelname (met een aanbod van workshops) van medewerkers uit het hoger onderwijs aan colloquia basis- en secundair onderwijs, alsook vormen van samenwerking tussen de partners hoger onderwijs op het vlak van projectwerking.

Een nieuw initiatief

In de werking naar scholen en schoolbestuurders zetten we steeds sterker in op nabije ondersteuning, op samenbrengen, uitwisselen en inspireren. In 2022 wordt er een nieuw initiatief op poten gezet. Het vicariaal netwerkmoment voor bestuurders, voor het eerst georganiseerd op 18 mei, dient als moment van ontmoeting, expertisedeling en vorming in het kader van professionalisering van besturen. We luiden de dag bewust in met een plenair startmoment dat doet reflecteren over het "waardevolle" van het organiseren van Katholiek Onderwijs en de verbinding tussen onze verscheidene schoolbesturen. In deze netwerkdag werken alle diensten van het vicariaat, het OPBG, de godsdienstinspectie en de pedagogische begeleiding samen vanuit hun diverse expertise.

Een nieuwe thuis voor het vicariaat onderwijs

Vele decennia was Marialand een begrip als thuisbasis van het vicariaat onderwijs, de plek waar onderwijsmedewerkers, leraren, directies en bestuurders elkaar ontmoetten. Reeds jaren geleden besliste het bisdom om het Sint-Baafshuis grondig te renoveren om daar op termijn alle diocesane diensten, waaronder onderwijs, samen te brengen. De verhuis van het vicariaat onderwijs was gepland voor 2023.

In het najaar van 2022 beslist het bestuursorgaan van het vicariaat om vervroegd de overstap naar het Sint-Baafshuis te maken, voornamelijk omwille van ongezien stijgende energie- en uitbatingkosten van de site Marialand en omdat er steeds meer activiteiten voor nascholing en pedagogische begeleiding georganiseerd worden in het Sint-Baafshuis. Marialand sluit de deuren op 1 november. Omdat de kantoren in het Sint-Baafshuis nog niet afgewerkt zijn, kan enkel het secretariaat fysiek verhuizen naar een tijdelijke ruimte. Alle vergaderingen vinden voortaan plaats in de lokalen van het Sint-Baafshuis. De definitieve verhuis met het betrekken van alle nieuwe lokalen en het verankeren van de werking van de vicariale diensten in het Sint-Baafshuis zullen een prioriteit vormen voor de dagelijkse werking van het vicariaat in 2023.

In afwachting van de definitieve verhuis en ingebruikname in 2023 leert onderwijs het Sint-Baafshuis kennen als een gastvrije plek in het centrum van Gent, het gezicht van een kerk die midden in de samenleving staat en verbonden is met onderwijs. De vele leerkrachten, directies en leerkrachten die er de voorbije jaren reeds vormingen volgden van De Academie (vroeger Pedic) voelen zich alvast thuis in deze stijlvolle plek vlakbij de kathedraal.

Figuur 1: de nieuwe stek van het vicariaat onderwijs, het Sint-Baafshuis

Een nieuw gezicht, nieuwe taakverdeling

In 2022 deden zich een aantal wijzigingen voor in de personeelsbezetting en de taakverdeling binnen het vicariaat. Op 1 mei 2022 ging Annemie De Clerck met pensioen. Haar loopbaan stond helemaal in het teken van onderwijs. Na een start als onderwijzer werd ze directeur, coördinerend directeur, medewerker in 'de Guimardstraat' en stafmedewerker op het vicariaat waar ze de laatste jaren het grootstedenbeleid behartigde. In die functie werd ze opgevolgd door Hans Boussery, die daarvoor de coördinerende taken op het vicariaat losliet. Op 1 september stopte Eddy Van der Maelen als anker besturenwerking om zich volop in te zetten voor de werking en verdere uitbouw van de vzw Onderwijspatrimonium Bisdom Gent. Daarnaast neemt hij de coördinerende taken in het vicariaat en de werking van de vzw Vicariaat Onderwijs bisdom Gent (vzw VicOG) onder zijn hoede. Marc Keppens versterkt sinds 1 september ons vicariaat als nieuwe anker besturenwerking. We zijn blij dat Marc zijn ruime ervaring en expertise als leraar, directeur, begeleider, stafmedewerker en personeelsdirecteur in 'de Guimardstraat' inzet ter ondersteuning van de schoolbesturen in onze regio.

We zijn dankbaar dat onze werking gestut wordt door een sterk bestuursorgaan dat in 2022 ongewijzigd bleef.

Wie is wie?

Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)

Lieve Van Daele
bisschoppelijk
gedelegeerde voor
onderwijs, voorzitter

Mark Block
bestuurder Oscar Romeroscholen,
Dendermonde

Jo Coppens
voorzitter Diocesaan
Schoolcomité
Denderstreek-Zuid,
Geraardsbergen

Thomas Legrand
algemeen directeur
Arteveldehogeschool

Philip Machiels
bisschoppelijk
gedelegeerde voor
financies, patrimonium en
personeel bisdom Gent

Katty Moeykens
algemeen directeur Katholiek
Onderwijs Land van Waas,
Sint-Niklaas

Frank Pauwels
voorzitter VISO

Geert Schelstraete
voorzitter adviesraad
volwassenenonderwijs
Katholiek Onderwijs Vlaanderen,
bestuurder Scholengroep voor
Katholiek Onderwijs Gent

Team Vicariaat

Lieve
Van Daele

Bisschoppelijk
gedelegeerde
voor onderwijs

Eddy
Van der Maelen

Vicariaat
Onderwijs-
Patrimonium
bisdom Gent

Hans
Boussery

Grootsteden-
beleid

Marc
Keppens

Anker
Besturen-werking

Bellinda
Staelens

Identiteits-
begeleider

Katrien
Tonnard

Coördinerend
godsdiens-
inspecteur
basisonderwijs

Greet
Mertens

Regio-
coördinator
pedagogische
begeleiding

Christ
De Schepper

Verbinden en
optimaliseren
van besturen

Dirk
De Smet

Stafmedewerker
Infrastructuur

Maithé
Lievens

Administratief
medewerker

Mia
Raman

Administratief
medewerker

Bruno
Verhaeghe

Administratief
medewerker

Myriam
De Backer

Godsdienst-
inspecteur
basisonderwijs

Katrien
De Decker

Godsdienst-
inspecteur
basisonderwijs

Chrétien
Vermachelen

Godsdienst-
inspecteur
basisonderwijs

Marijke Van
Puyenbroeck

Godsdienst-
inspecteur
secundair
onderwijs

Bernadette
Wittoek

Godsdienst-
inspecteur
secundair
onderwijs

Prioriteiten in de werking

Het bestuursorgaan van het vicariaat heeft de volgende prioriteiten uitgezet voor de periode 2020-2024. Het jaarverslag 2022 rapporteert per dienst welke acties ondernomen werden om te werken aan de prioriteiten en geeft ook de actiepunten weer voor de werking in het kalenderjaar 2023.¹

P1. In ons intern overleg: we evolueren van informatiedeling naar gedeelde en gecoördineerde aanpak.
P2-5. We zetten in op gelijktijdig en gezamenlijk informeren en ondersteunen van al onze scholen. We gaan waar nuttig naar scholen (P2). We behartigen de belangen van alle katholieke scholen en schoolbesturen binnen Oost-Vlaanderen (P5).
P3. We bevragen al onze medewerkers systematisch om te polsen naar opleidingsnoden en -verwachtingen. We hebben bij vorming aandacht voor identiteitsontwikkeling (P3).
P4. We bewaken systematisch de kwaliteit van ons werk, om hoge kwaliteit te leveren op ieder deelterrein en we sturen bij waar nodig, bv. inzake communicatie (P4).

Dienst identiteit

Schoolteams kunnen rekenen op begeleiding bij het (her)schrijven van hun pedagogisch project (missie & visie) en bij de concretisering ervan. Dit gebeurt steeds vraaggestuurd (van directies en besturen) op maat van de schooleigen context. Het project van een katholieke dialoogschool is daarbij richtinggevend en biedt opportuniteiten in de hedendaagse context van diversiteit.

Directies zijn vragende partij om hun christelijke roots op een eigentijdse wijze te integreren in hun opvoedingsproject. Het boek van Carl Snoecx (mei 2022) 'Scholen die naar de sterren reiken' biedt hiervoor inspiratie en kwam aan bod op de eerste vicariale netwerkdag voor bestuurders en eveneens in schooloverstijgende netwerkdagen. (P1)

De aanvangsbegeleiding voor directies (ProFs & CVA) wordt Vlaanderenbreed gelijkgericht georganiseerd in dialoog met de godsdienstinspectie en de PB. De eerste uitrol hiervan in 2022 wordt na evaluatie bijgestuurd voor de volgende schooljaren. (P2-5)

Door de reorganisatie van onze netwerkorganisatie is er op alle vlakken meer afstemming over de regio's heen. De krachten worden gebundeld en er is gezamenlijke belangenbehartiging. Een eerste gemeenschappelijke vormingsdag over rouwzorg in 2022 is daarvan het resultaat. (P3) Rouwzorg blijft ook een belangrijke pastorale dienstverlening aan scholen in crisissituaties en nazorg.

Ook de jaarthema's van Leeftocht worden Vlaanderenbreed uitgewerkt om de pastorale werking in de scholen te ondersteunen (zowel voor personeelsleden als voor leerlingen). Dit wordt gedeeld met de godsdienstinspectie en de regionale collega's PB.

Bezinningsmomenten voor teamvergaderingen van de PB worden samen met de godsdienstinspectie opgenomen en bieden kansen tot identiteitsontwikkeling van collega's. (P3) Ook de herdenking van overleden collega's en familieleden wordt samen met de godsdienstinspectie voorbereid. (P1)

Pastorale medewerkers krijgen schooloverstijgend de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten voor vorming, om materialen uit te wisselen en expertise te delen. (P5)

Vanuit de jarenlange expertise met Christenen op School wordt ruimte gecreëerd voor geloofsgesprekken en het samen zoeken naar wat katholieke identiteit voor scholen kan betekenen in de hedendaagse diverse samenleving. (P3)

¹ Voor de werking van de pedagogische begeleiding verwijzen we naar het uitvoerige rapport van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Actiepunten voor 2023

- Vrijwilligerswerking identiteit in gang zetten om continuïteit en schoolnabijheid te garanderen bij pastorale vragen, geloofsgesprekken en rouwzorg. (P2-5).
- Samenwerking met dienst schoolbesturen en dienst onderwijspatrimonium, o.a. in de aandacht voor infrastructuur en identiteit. (P1)
- Vlaanderenbrede samenwerking voor vormingsdagen: een gedeeld format dat in verschillende regio's kan gebruikt worden en tijdsbesparend is in de voorbereiding met de Academie. (P3, P4)

Godsdienstinspectie

Het team godsdienstinspectie basisonderwijs werkte tot juni 2022 de lopende studiedagen in katholieke basisscholen rond het vak godsdienst in het ZILL leerplan af. Dit aanbod is gedurende 4 schooljaren in alle katholieke basisscholen gebracht. (P 2-4) Voor de leerkrachten godsdienst die in de officiële scholen werken (zowel voor lager als secundair onderwijs) werden vormingsdagen georganiseerd. (P 2-5)

Voor zowel basisonderwijs, buitengewoon onderwijs als secundair onderwijs werden 'Dagen van de godsdienst' georganiseerd waarbij deelnemers konden kiezen uit een rijk aanbod van werkwinkels. Voor het eerst was er ook op zo'n dag van de godsdienst samenwerking tussen lager en secundair (buitengewoon) onderwijs (p1-2)

De godsdienstinspectie secundair onderwijs was aanwezig op vakwerkgroepen van leerkrachten godsdienst secundaire scholen (p2-5)

Er werd werk gemaakt van een nieuw informatiemiddel dat elke maand bezorgd wordt aan alle godsdienstleerkrachten secundair onderwijs: de Gen(t)stertjes. (P 2-4)

De godsdienstinspectie werkte actief mee aan de netwerkvondten voor bestuurders en de vicariale netwerkdag voor schoolbesturen (P 1-2-5)

Een belangrijk nieuw initiatief in 2022 in de opstart van een langlopend traject voor directies en schoolteams rond kwaliteit van het vak godsdienst in katholieke basisscholen van het hele bisdom: "OMG" traject (P 2-5)

Actiepunten voor 2023

- Verder inzetten op het uitwerken van informatiekkanalen met de godsdienstleerkrachten en het uitbouwen van een goed werkende website (P4)
- Vormingsinitiatieven o.a. een namiddag rond 'Islam en Christendom' met als spreker Jonas Slaats die open staat voor leerkrachten basis- én secundair onderwijs (P1, P3)
- Het OMG traject met schoolteams katholieke basisscholen aanvangen (P2-5, P4)
- Verder inzetten op ontmoeting en bevraging van alle vakwerkgroepen leraren godsdienst in secundaire scholen (P3, P4)
- Uitwerken van kwalitatieve vorming voor godsdienstleerkrachten lager en secundair onderwijs in studiedagen, nascholing en in begeleiding. (P1, P4)

In de kijker: OMG (Oh My Godsdienst) traject

Vanuit de vaststelling dat de kwaliteit van het vak r.k.-godsdienst dalend is in katholieke basisscholen, starten we als inspectie-begeleiding katholieke godsdienst een langer begeleidend traject. Doel is om met directies en schoolteams in gesprek te gaan over het doel van het vak, over criteria voor 'kwaliteitsvol godsdienst geven', over interlevensbeschouwelijk werken enz. We willen de vragen en noden beluisteren en een aanbod opzetten om aan deze vragen tegemoet te komen. Tijdens deze gesprekken willen we het team én elke leerkracht ook bevragen over 'wie' in hun school in de toekomst godsdienst zal geven. We willen uitdrukkelijk mogelijkheden als teamteaching, een beperkte of grotere opdracht als godsdienstcoach voorstellen. We starten dit traject vanuit het besef dat de vraag naar 'wie' godsdienst geeft aan elke leerlingengroep de volgende jaren steeds scherper zal gesteld worden. Het aantal leerkrachten dat in katholieke basisscholen werkt en geen mandaat heeft om godsdienst te geven, groeit en zal steeds sterker groeien. Vandaar dat we ervoor kiezen om dit proactief met de teams bespreekbaar te maken en de teams mee verantwoordelijk te maken voor een kwaliteitsvol aanbod voor alle kinderen in een steeds diversere school met een steeds diversere leraarskamer (leerkrachten met en zonder mandaat).

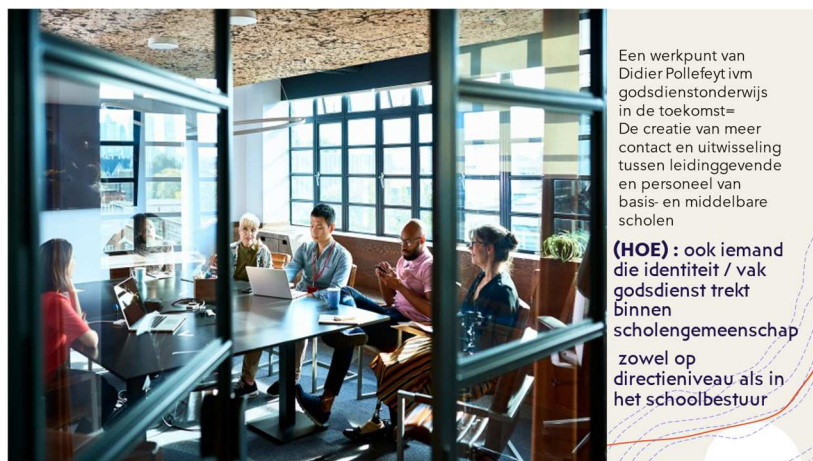

Figuur 2: OMG (Oh My Godsdienst)

We mikken met dit traject dus enerzijds op het verhogen van de kwaliteit van het godsdienstonderwijs én het bespreekbaar maken van 'wie' godsdienst geeft in de school naar de toekomst toe.

Dit traject is in september 2022 gestart met een eerste inforonde en gesprekken op alle directievergaderingen per scholengemeenschap.

Het traject kreeg de naam 'OMG (Oh, my God) traject' en werd gedurende het schooljaar 2022-2023 verder uitgewerkt. In functie hiervan organiseerden we ook onze eigen vorming rond werkvormen om met grote groepen diepgaand in gesprek te gaan rond hun eigen spiritualiteit.

Figuur 3: meer contact en uitwisseling in godsdienstonderwijs

Vanaf september 2023 wordt gestart met het OMG traject in scholen tijdens studiedagen. Dit traject vraagt om heel wat partners. Wanneer een team een keuze maakt 'wie' in de toekomst godsdienst zal geven op de school zal ook het schoolbestuur daar bij betrokken zijn.

Daarom werd dit traject de voorbije 2 jaar op vormingen voor schoolbestuurders voorgesteld en besproken. De keuzes die men maakt, hebben immers impact op de identiteit van de school en op 'wie' en 'hoe' die identiteit in de toekomst vorm zal krijgen en gedragen worden. In de verdere uitwerking in scholen zal het soms aangewezen zijn om een traject rond identiteit met een team uit te werken. Partners bij de uitrol van dit traject zijn dus zeker de identiteitsbegeleider én de schoolbegeleider van de concrete school.

Dienst Grootstedenbeleid

Samen met de pensionering van Annemie is er ook in de stad Gent een schepenwissel op het kabinet onderwijs. Om het beleid te continueren zet de stafmedewerker grootstedenbeleid vooreerst in op het leren kennen van het nieuwe werkdomein op het vlak van inhoud en de mensen die ze behartigen (P2-5), zowel intern binnen de katholieke scholen als extern naar de stad Gent toe. De vicariale overlegmomenten fungeren als een cruciale plek om informatie te delen en naar een gecoördineerde aanpak te gaan op verschillende domeinen (capaciteitsdossiers, flankerend onderwijsbeleid in Gent en andere Oost-Vlaamse steden/gemeenten, RPG) voornamelijk dan in co-creatie met de anker besturenwerking (P1). Specifiek voor grootstedenbeleid in Gent staan het overleg en beleidsontwikkeling m.b.t. het relanceplan, de financiering en verdeling van de tolkenuren, het nieuwe decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (boa), kinderopvang en de vele overleggroepen centraal. We zetten de eerste stappen om het overleg van de coördinerende directeurs van basis en secundair opnieuw leven in te blazen (P2-5) zodat het katholiek onderwijs in Gent nog meer en beter als eenheid kan optreden.

Actiepunten voor 2023

- Het verder uitbouwen van het flankerend onderwijsbeleid inclusief de democratische controle daarop (financiële middelen die het lokale bestuur uittrekt), het uitwerken van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten en het dossier van de kinderopvang horen samen en vormen de komende jaren de prioriteiten in de werking van de stafmedewerker grootstedenbeleid. Alle schoolbesturen en directies willen we daarvoor grondig informeren en hen daarnaast ook sensibiliseren (P2-5) om in overleg te gaan met de plaatselijke overheid waarbij ze kunnen rekenen op onze ondersteuning.
- Bovenstaande actiepunten vormen een grote uitdaging in de komende jaren, waarbij een kwalitatieve gecoördineerde aanpak samen met alle vicariale diensten en met alle geledingen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen essentieel zal zijn (P1, P4).

Dienst Schoolbesturen

Decreet internaten: aanzet in 2022

In de loop van 2022 publiceerde de overheid het voorontwerp van decreet over de onderwijsinternaten. Met dat decreet worden de onderwijsinternaten erkend als een volwaardige sector binnen het landschap van het Vlaams onderwijs. Naast nieuwe erkenningsvoorwaarden en berekeningsmechanismen voor omkadering en werkingsmiddelen doet dit nieuwe decreet een sterk appel op het beleidsvoerend vermogen van de besturen zodat onderwijsinternaten maximaal zorgen voor een kwaliteitsvol verblijf voor en begeleiding van internen.

Het voorontwerp van decreet veroorzaakte niet alleen binnen onze regio Oost-Vlaanderen, maar ook Vlaanderenbreed heel wat deining. Kleinere internaten voldoen niet meer aan de nieuwe oprichtingsnorm en worden tot verplichte fusie gedwongen. Met minder personeelsleden en met minder middelen is het bovendien onmogelijk om op de diverse vestigingsplaatsen dezelfde kwaliteitsvolle opvang en begeleiding te organiseren. Vanuit het vicariaat onderwijs Gent hebben we de bezorgdheden van de internaten beluisterd en samen met de collega's van de andere regio's zijn we blijven aandringen op aanpassingen, uitstel en overgangsmaatregelen (P1). In geregelde contacten werd de vinger aan de pols gehouden over mogelijke fusiegesprekken tussen verschillende internaten (P2-5).

Besturen optimaliseren en verbinden

We blijven als vicariaat verder inzetten op ondersteuning en professionalisering van onze schoolbesturen (P2-5, P3). We hebben daarbij bijzonder oog voor die besturen die door omstandigheden weinig bevolkt zijn, die bestaan uit slechts één instelling, of minder vertrouwd zijn met de werking van het vicariaat ... Waar wenselijk of gevraagd zetten we verdere stappen in het verbinden en optimaliseren van die besturen. Daartoe worden BOS-verhalen gecontinueerd of terug opgenomen (P1, P2-5).

Leersteuncentra

In september 2022 werd een nieuwe doorstart gemaakt van het traject tot transformatie van de ondersteuningsnetwerken naar leersteuncentra. Dat resulteerde in de maand oktober in twee brede consultatiemomenten waarop zo'n 160 stakeholders (besturen, directies, CLB, ondersteuners ... uit alle onderwijsniveaus) aan de hand van diverse stellingen werden uitgenodigd om na te denken over hoe leersteun in de regio Oost-Vlaanderen vanaf 1 september 2023 zou moeten worden georganiseerd. De 'rode draden' van deze denkmomenten bepaalden het kader van het verdere ontwikkelwerk (P1, P2-5). Tijdens de maanden november en december ging een denktank aan de slag en formuleerde een advies over het toekomstige landschap van de leersteuncentra in de provincie Oost-Vlaanderen (P1, P4). Op donderdag 15 december werd het advies van de denktank voorgelegd aan de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De Raad van Bestuur bekrachtigde dat voorstel als volgt: *"Na discussie, het advies van de regionale denktank beluisterend, en de zorg om een passende verankering van de expertise type 4 en 7 in de brede leersteuncentra delend: doorstart van 5 ondersteuningsnetwerken in Oost-Vlaanderen naar 5 leersteuncentra met ingekantelde werking voor type 4 en 7 op voorwaarde dat men 1 vzw vormt voor de 5 leersteuncentra met alle partners erin – ook type 4 en 7 – opdat er expertise type 4 en 7 is en deze structureel wordt uitgebouwd in samenwerking met de buo-scholen type 4-7 en de welzijnspartners."*

Vervolgens werd een aantal overlegmomenten georganiseerd in de laatste schoolweek van december: met de voorzitters/coördinatoren van de huidige 5 ondersteuningsnetwerken en type 2 enerzijds en anderzijds met de directies bubao en buso en een bestuurder van elk van de 4 schoolbesturen van de scholen met aanbod type 4 en type 7 (P2-5, P4).

Nieuwe bestuurders

Elk jaar worden nieuwe bestuurders aangesteld in verschillende van onze schoolbesturen. Het vicariaat onderwijs zet ook in op vorming en professionalisering van die bestuurders via een gezamenlijke vormingsavond enerzijds waarbij de focus wordt gelegd op de verschillende domeinen van het beleidsvoerend vermogen (P1, P2-5). Daarnaast worden nieuwe bestuurders ook uitgenodigd op de vicariale netwerkdag waarbij ze, naast het specifiek netwerkmoment voor beginnende bestuurders, nog kunnen kiezen uit een divers aanbod aan thema's (P2-5).

Vernieuwde samenstelling COBES

Het comité besturen (COBES) is een verkozen afvaardiging van bestuurders uit diverse schoolbesturen verspreid over het hele bisdom. In 2022 waren er nieuwe verkiezingen voor een nieuwe periode van vier schooljaren.

Voor Oost-Vlaanderen is de samenstelling als volgt:

- Lieve Van Daele, voorzitter COBES, bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs, bestuurder van KathOndVla
- Marc Keppens, contactpersoon en moderator COBES
- Cédric Blanpain, vzw EDUGO
- Leonard Cleys, vzw Vrije Basisscholen KEi Beveren
- Paul De Bruyckere, vzw College O.L.V.-ten-Doorn Eeklo
- Yves Demaertelaere, vzw Organisatie Broeders van Liefde, bestuurder van KathOndVla
- Frank Derweduwen, vzw B.O.-School ter Leie Deinze, lid Adviesraad Buitengewoon Onderwijs
- Christelle De Vetter, vzw Diocesaan Schoolcomité Denderstreek-Zuid Geraardsbergen

- Frans Engels, vzw Katholiek Onderwijs Wetteren
- Nicole Haghedooren, vzw Óscar Romeroscholen Dendermonde
- Peter Hanselaer, Academisch beheerder KU Leuven Gent
- Claudine Hiltrop, vzw Vrij Katholiek Secundair Onderwijs Lievegem
- Martin Lamont, vzw Vrije Basisschool Nazareth, lid van de Algemene Vergadering van KathOndVla
- Marleen Lietaer, vzw Scholengroep van het Katholiek Onderwijs in Gent, lid Adviesraad Internaten
- Gunter Maes, vzw Zorg- en Onderwijs De Hagewinde Lokeren, lid van de Algemene Vergadering
- Tim Moens, vzw Vrij Katholiek Onderwijs Lede
- Rita Passemiers, vzw Scholen Heilige-Familie Sint-Niklaas, bestuurder van KathOndVla
- Hugo Ruymbeke, vzw Katholieke Scholen aan de Schelde Kruibeke, lid Adviesraad Basisonderwijs
- Bob Van de Putte, vzw INIGO, ignatiaanse scholen, bestuurder van KathOndVla
- Jean-Marie Van Gavere, vzw Katholieke Basisscholen Waasland-Noord Stekene, lid van de Algemene Vergadering van KathOndVla en lid Adviesraad Secundair Onderwijs

De leden van COBES komen ongeveer maandelijks samen in het vicariaat onderwijs om gemeenschappelijke aandachtspunten voor schoolbestuurders te bespreken. Vanuit het COBES zetelen er afgevaardigden in de raad van bestuur en de adviesraden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en in de Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissies (DPCC).

Tweemaal per werkjaar wordt een open COBES georganiseerd waarop alle bestuurders vanuit de gehele regio welkom zijn. De open COBES van december 2022 werd dit werkjaar vervangen door een 'ronde van het vicariaat'. Na een voor velen lastige coronaperiode werd bij de start van het schooljaar 2022-2023 resoluut de kaart getrokken van lokale ontmoeting en verbinding, uitwisselen van ervaringen, beluisteren van bezorgdheden en netwerking. Daartoe organiseerden we op 6 verschillende plaatsen in de regio Oost-Vlaanderen een netwerkvond voor besturen en directies. (zie: In de kijker)(P2-5)

Actiepunten voor 2023

- Het uitbouwen van een meer structurele aanwezigheid op de regionale beheerdersvergadering internaten (P1)
- Ontmoetingsmomenten op locatie organiseren tussen het vicariaat en de verschillende internaten van onze regio (P2-5)
- Regionale netwerkvondten voor bestuurders en vicariaat/COBES op geregelde momenten (vb. tweejaarlijks) organiseren (P1, P2-5)
- Sterker inzetten op intervisiemomenten tussen diverse besturen rond bepaalde thema's (P1, P2-5)
- Actief 'dodehoekscholen' opsporen en trachten te connecteren met het vicariaat en de pedagogische begeleiding (P2-5)
- 'Eenpitters' en kleinere besturen in verbinding brengen met andere besturen vanuit de zorg rond draagkracht en beleidssterkte en met het oog op bestuurlijke optimalisatie (P2-5)

In de kijker: regionale netwerkvondens vicariaat-COBES

Na een lange coronaperiode met vele digitale vergaderingen werd bij de start van het schooljaar 2022-2023 resoluut de kaart getrokken van fysieke ontmoeting en verbinding, uitwisselen van ervaringen, beluisteren van bezorgdheden en netwerking. Daarom organiseerde het vicariaat onderwijs in nauwe samenwerking met COBES op 6 verschillende plaatsen in de regio Oost-Vlaanderen een netwerkvond voor besturen en directies. De locaties werden verspreid gekozen over het gehele grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen. We waren zowel te gast in de Arteveldehogeschool in Gent, als in basis- en secundaire scholen in Herzele, Schellebelle, Lievegem en Sint-Gillis-Waas en in het cultureel centrum van Eke.

Vanuit COBES werd het thema 'energie' als plenair thema naar voren geschoven omdat veel scholen zoeken naar mogelijkheden om te besparen op de steeds hoger oplopende energiefactuur. Besturen en directies luisterden dan ook geboeid naar een uiteenzetting hierover door medewerker Dirk De Smet. Een praktijkvoorbeeld uit Leuven maakte een en ander concreter.

Vervolgens hadden de deelnemers een keuze uit 4 gesprekstafels: marktaandeel, leersteuncentra, levensbeschouwelijke kentekens en diversiteit in de leraarskamer en langetermijnplanning rond financiën en infrastructuur. Per tafel werden twee stellingen geformuleerd die de deelnemers uitdaagden om met elkaar in dialoog te gaan. Na een uurtje deelde elke gesprekstafel de bevindingen en aanbevelingen voor de netwerkorganisatie met de andere aanwezigen.

De avond werd afgesloten met een moment van verbinding tijdens een hapje en een drankje.

Uit evaluatie bleek dat deze avonden bijzonder werden gemaakt. De regionale nabijheid, de mogelijkheid van netwerking en uitwisselen van informatie ... zijn sterke troeven. De vraag naar een herhaling van dit initiatief klonk dan ook luid.

Figuur 4: schoolbestuurders op de netwerkvond in Lievegem

Figuur 4: Dirk De Smet over energie in Herzele

Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)

Bij de besturenwerking worden de infrastructurele en financiële expertise vanuit opbg en de algemene ondersteuning in de andere beleidsdomeinen samengelegd. In overlegmomenten gaan Marc en Eddy vaak samen in gesprek met schoolbesturen. Binnenkomende vragen van directies en besturen worden vlot doorgespeeld of in gedeelde dienstverlening beantwoord. (P1)

Voor ondersteuning op maat in het samenstellen van een masterplan infrastructuur, richt de stafmedewerker infrastructuur zich expliciet tot de erfpachters van opbg, maar in het delen van kennis, ervaringen en aandachtspunten wordt hij steeds meer ingeschakeld in initiatieven voor en contacten met het brede onderwijsveld. Voorbeelden: aanbieden van een werkwinkel in de vicariale netwerkdag, eerste orde begeleiding bij niet-erfpachters die interesse tonen in de werking van opbg. (P2-5)

De stafmedewerker infrastructuur sluit permanent aan bij infosessies over actualiteit op het vlak van subsidiëring en infrastructuur en staat daarvoor in nauw contact met de netwerkorganisatie kathondvla. (P3)

Actiepunten voor 2023

- organiseren van een lerend netwerk infrastructuur in samenspraak met de andere diensten van het vicariaat. (P1)
- directies en schoolbesturen sensibiliseren om bij het samenstellen van een projectdefinitie voor (ver)bouwplannen van bij de aanvang aandacht te hebben voor de manier waarop infrastructuur het pedagogisch project, de eigenheid van de katholieke dialoogschool, pastorale activiteiten en het hedendaags godsdienstonderricht kan faciliteren. Ook omgekeerd: hoe al deze aspecten de kijk op infrastructurele noden kan inspireren. (P3)

Jaarrekening

Het overzicht van de financiële situatie kan door consultatie van alle jaarrekeningen van vzw VicOG op de website van de nationale bank:

<https://www.nbb.be/nl/balanscentrale/raadplegen/de-toepassing-consult>